

مایع مغزی نخاعی:

مایعی شفاف و بی رنگ است که داخل فضاهاى داخلی مغز و همچنین بین پرده های مغزی جریان دارد. این مایع دارای مقداری پروتئین، قند و مقدار کمی سلول است و همچنین در اطراف نخاع نیز جریان دارد.

عملکرد مایع نخاعی:

یکی از عملکردهای اصلی این مایع، حفظ مغز در داخل حفره جمجمه است بدین معنی که مغز به سهولت در این مایع شناور است و اگر ضربه ای به سر وارد شود هیچ یک از قسمت های مغز بلافاصله و به سادگی ضربه و صدمه نمی بیند.

نقش مایع نخاع در تشخیص بیماریها:

گرفتن مایع نخاع جزء بررسی هایی است که پزشکان در زمان مشکوک شدن به عفونت پرده مغزی یا التهاب مغز آن را انجام می دهند گاهی نیز برای تشخیص بیماریهای مغزی از جمله: خونریزیهای خاص مغزی و بیماریهای التهابی انجام می شود.

کلیه کودکان زیر یکسال که با تشنج و تب مراجعه می کنند؛ علائمی مانند از دست رفتن هوشیاری، ضعف ناگهانی، سفتی گردن دارند مشکوک به مننژیت یا عفونت یا التهاب مغز تلقی می شوند و باید Lp شوند.

احتیاطات قبل از Lp:

کودکانی که Lp می شوند ابتدا از نظر سطح هوشیاری و وضعیت قلبی، تنفسی و معاینه عصبی و معاینه علائم افزایش غیر طبیعی فشار داخل مغزی باید مورد بررسی قرار گیرند.

موارد ممنوعیت انجام Lp:

- 1- افزایش فشار داخل جمجمه به جز برجستگی فونتال
- 2- عفونت محل پونکسیون مایع مغزی- نخاعی
- 3- وجود ضایعه فضاگیر مشکوک
- 4- وخیم بودن حال بیمار و حرکات شدید

نحوه گرفتن Lp:

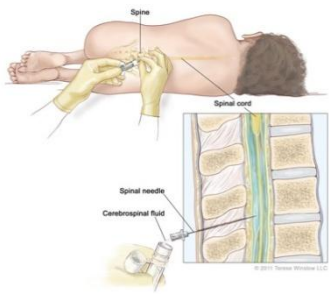
- 1- جهت انجام Lp از بیمار رضایت کتبی آگاهانه گرفته شود از (ولی و یا قیم کودک)

2- 2 ساعت قبل از انجام Lp کودک Npo شود (یعنی از خوردن مایعات و غذا خودداری شود)

3- کودک یا شیر خوار را ممکن است به پهلو خوابانیده یا به حالت نشسته قرار دهند.

4- وضعیت کودک لترال بوده پرستار با ننگه داشتن سر کودک به حالت خمیده به طوری که زانو ها در حال خمیده به طرف سینه چسبیده و حالت کمانی به ستون فقرات می دهد، قرار می گیرد.

5- پس از ضد عفونی محل، نوک سوزن وارد فضای اطراف نخاع می شود (مهره های پایین کمری)، (L₃، L₄)، (L₄، L₅). در این حالت چند قطره از مایع نخاعی گرفته می شود سپس سوزن خارج می شود.

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

پونکسیون لومبار (Lp) گرفتن مایع مغزی نخاعی از کمر

تهیه کننده:

زهرا صفرنیا

بخش اطفال

خرداد 93

- 1- گرفتن مایع نخاعی در صورتی که کلیه اصول مربوط به آن رعایت شده باشد تقریباً بی خطر است و شایع ترین عارضه آن، بروز سردرد است.
- 2- Lp از اقداماتی است که برای بررسی علت بیماریهای فلج دهنده مانند فلج اطفال به کار می رود بنابراین فلج شدن کودکان به خود بیماری مرتبط است. و نباید آن را به گرفتن مایع نخاعی نسبت داد.
- 3- در صورتی که کودک یا نوزاد به مدت طولانی خم باشد باید از نظر هیپوکسی، آپنه، برادیکاردی مراقبت شود.

منابع:

- 1- اینترنت
 - 2- درسنامه پرستاری کودکان (کودک سالم)
- تالیف حامد مرتضوی

مراقبت های بعد از Lp:

- 1- در اکثریت موارد در صورتی که پزشک معالج در مورد کودک دستور خاصی صادر نکرده باشد لازم نیست اقدام خاصی توسط والدین صورت گیرد.
- 2- درد و ناراحتی کودک در محل گرفتن مایع نخاع و احیاناً سر درد وی تا چند ساعت استراحت بر طرف خواهد شد.
- 3- بعد از Lp 2-3 ساعت وضعیت کودک باید صاف و به پشت خوابیده باشد و سر کمی پایین تر از تنه قرار گیرد (برای جلوگیری از سردرد ناشی از نشست مایع نخاعی)
- 4- در صورت نداشتن مصنوعیت مصرف مایعات، به کودک مایعات داده شود.
- 5- پانسمان محل Lp را می توان پس از 24 ساعت برداشت و کودک را در صورتی که از سایر جهات ممنوعیتی وجود نداشته باشد می توان پس از 1-2 روز حمام نمود.

عوارض Lp: